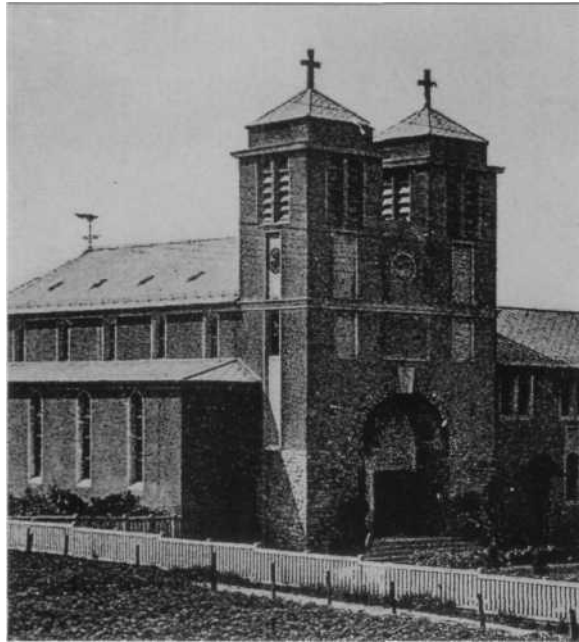

Towarzystwo Ziemi Głogowskiej
Biblioteka Encyklopedii Ziemi Głogowskiej

50 lat redemptorystów polskich w Głogowie

Materiały zebrał i opracował
Jerzy B. Sadowski
część I

Głogów 1996

Komitet redakcyjny:

Antoni Bok, Janusz
Chutkowski, Jerzy
Dymytryszyn, Zenon
Hendel, Jerzy
Sadowski

Biblioteka Encyklopedii Ziemi Głogowskiej: T. XXV - 50
lat redemptorystów polskich w Głogowie. Materiały do
historii klasztoru głogowskiego - zebrał i o-pracował
Jerzy B. Sadowski

Opracowanie red. i komputerowe : Janusz Chutkowski
Ilustracje i okładka wg projektu : Antoni Bok Matrycę
do druku wykonał: Paweł Łachowski

Towarzystwo Ziemi Głogowskiej
Biblioteka Encyklopedii Ziemi Głogowskiej

50 lat

redemptorystów polskich w Głogowie

Materiały do historii
klasztoru głogowskiego
część I.

Zebrał i opracował
Jerzy B. Sadowski

Głogów 1996

WSTĘP.

POWSTANIE I DUCHOWOŚĆ ZGROMADZENIA NAJŚWIĘTSZEGO ODKUPICIELA (REDEMPTORYSTÓW)

Dnia 26 września 1696 roku w Marianella k/ Neapolu w rodzinie de Liguori przyszedł na świat późniejszy duszpasterz, biskup i Doktor Kościoła, święty Alfons. Od najmłodszych lat Alfons przejawiał nieprzeciętne zdolności prawie we wszystkich dziedzinach nauki i sztuki. Toteż rodzice wiązali z nim duże nadzieje. Spodziewali się, że za kilka lat osiągnie wysoką pozycję społeczną. Po ukończeniu studiów humanistycznych w wieku 13 lat rozpoczyna studia filozofii i prawa, by w 4 lata później zostać doktorem prawa kościelnego i świeckiego. W dwudziestym roku życia Alfons jest już dobrym adwokatem, nie znającym kompromisu, wierzącym z całego serca w sprawiedliwość i prawdę. To sprawia, że szybko zyskuje sobie sławę i uznanie wśród wielkich tego świata. Równocześnie rozwija w sobie zdolności artystyczne u cenionych mistrzów muzyki, malarstwa i architektury.

W 1723 roku przychodzi „dzień próby” w życiu Alfonsa, w którym zakończyło się jedno wielkie dzieło, dzieło tego świata, by na jego miejsce mogło się narodzić większe, - święte. Po przegraniu - w wyniku drobnego przeoczenia - w jednym z procesów sądowych, młody adwokat nie mógł znieść i pogodzić się z niesprawiedliwością tego świata. Postanawia raz na zawsze opuścić swoje miejsce w sądzie i zwrócić

się całkowicie w stronę Tego, przy boku którego nikt nie przegrał.

27 października 1723 r. przywdziewa strój duchowny, a za trzy lata 21 grudnia przyjmuje święcenia kapłańskie. Jako kapłan rzuca się w wir pracy apostołskiej wśród ludu w Neapolu.

Jego praca przynosi wspaniałe owoce czego przykładem sławne „Kaplice wieczorne”. Gromadzi ludzi na wieczorne spotkania pod gołym niebem, gdzie poprzez głoszenie słowa Bożego i pieśń religijną przybliża Miłość Boga do człowieka. W 1732 r. będąc z innymi kapłanami na wypoczynku w Amalfi, Alfons Liguori przeżywa szok na widok skrajnej nędzy i duchowego opuszczenia tamtej ludności. Tam też otrzymuje nowe powołanie, które od tej pory stanie się początkiem działalności dla Kościoła. Tym nowym powołaniem jest poświęcenie się wraz z innymi współbraćmi, zbawieniu ludzi najbardziej opuszczonych, którzy nie są objęci duszpasterstwem zwyczajnym.

W tym kontekście rodzi się i powstaje nowe zgromadzenie zakonne. 9.11.1732 r. kapłan Alfons wraz z 4 współbraćmi przyrzeka prowadzić to dzieło Boże dla własnego uświęcenia i misjonarskiej posługi dla najbardziej opuszczonych. Nowe Zgromadzenie Zakonne - Najświętszego Odkupiciela zostaje oficjalnie zatwierdzone przez papieża Benedykta XIV w 1749 r. Zostało później nazwane Zgromadzeniem Redemptorystów.

W krótkim czasie przynosi ono w Kościele obfite owoce, realizując zamierzone ideały. W 1752 r. obejmuje swoim apostołstwem całe Włochy. W 10 lat później św. Alfons zostaje biskupem w Santa Agata dei Goti. Z wielką gorliwością podejmuje tę pracę, troszcząc się o swoich diecezjan zarówno pod względem duchowym jak i materialnym. Równocześnie nie zapomina o sprawach zawsze drogiego mu Zgromadzenia.

W 1775 r. rezygnuje ze stolicy biskupiej i przenosi się do klasztoru w Pagani, gdzie umiera 1.08.1787r. mając 91 lat.

Papież Pius VII dokonał jego uroczystej beatyfikacji w 1816 r., a papież Grzegorz XVI dokonał jego kanonizacji w 1839 r. Św. Alfons jest patronem spowiedników i profesorów teologii moralnej.

Zgromadzenie Zakonne Redemptorystów przenosi za Alpy św. Klemens Hofbauer w 1787 r. Miejszem pierwszego zatrzymania się jest Warszawa przy kościele św. Benona. Św. Klemens jest pierwszym przełożonym wspólnoty, która bardzo dynamicznie się rozwija. Po kilku latach liczy już kilkunastu członków. Redemptoryści wykonywali ogromną pracę przez tzw. Nieustanną Misję, sprawiając, że mały kościół stał się centrum życia ówczesnej Warszawy.

Ojciec Święty Jan Paweł II w liście do Ojca Prowincjała Warszawskiej Prowincji, z okazji 200-lecia przybycia św. Klemensa do Warszawy, pisze: „Jego siłą był organiczny związek z Ludem Bożym ówczesnej Polski. A sytuacja była trudna. Rozbiory wyniszczyły do reszty ludność miasta. Razem z nadejściem ubóstwa przysłała nędza duchowa. Św. Klemens, razem ze swoimi współbraćmi, okazał się człowiekiem posłanym przez Opatrzność Bożą do tych właśnie ludzi. Nie wchodząc w dyskusje polityczne, służył najuboższym i pozbawionym opieki. Głosił miłość i miłosierdzie Boga oraz urzeczywistnienie się wielkiego planu zbawienia w Jezusie Chrystusie”.

Po 20 latach tak ofiarnej pracy, w 1808 r. redemptoryści siłą zostają wypędzeni z Warszawy. Nie wszyscy opuszczają ziemię polskie. Ci którzy zostali pracują w rozproszeniu jako duszpasterze parafialni.

Po raz drugi redemptoryści przybyli do Polski w 1883 r. i osiedlili się w Mościskach k. Przemyśla. Wielkie zasługi położył w tym względzie o. Bernard Łubieński, sławny na całą Polskę misjonarz i krzewiciel kultu Matki Bożej Nieustającej Pomocy. Drugim klasztorem polskich redemptorystów stał się Tuchów, gdzie objęli oni Sanktuarium Matki

Bożej, przy którym później powstaje wyższe Seminarium Duchowne redemptorystów istniejące do dnia dzisiejszego.

W okresie przedwojennym redemptoryści polscy byli przeważnie misjonarzami ludowymi i to bardzo cenionymi w Polsce. Prowadzili też apostołstwo pióra, wydając różne czasopisma, modlitewniki i książki religijne. Pełnili posługę kapłańską ludowi Bożemu w przyklasztornych kościołach. Udzielali rekolekcji różnym grupom duchownym i świeckim. W okresie powojennym, Prowincja Polska zaczęła się rozwijać pomyślnie, zarówno personalnie jak również terytorialnie, przejmując klasztory na zachodzie Polski, czego przykładem jest także Głogów świętujący Jubileusz 50-lecia pracy duszpastersko - misjonarskiej. Redemptoryści polscy rozwinęli wspaniałą działalność misyjną w kraju odpowiadając potrzebom Kościoła w Polsce. Zwrócono się też intensywnie ku misjom zagranicznym / Argentyna, Brazylia, Boliwia, Afryka, Kanada, Niemcy, Dania /. W ostatnich latach polscy redemptoryści ruszyli na wschód / Białoruś, Ukraina, Kazachstan /, gdzie obecnie powstały warunki przybliżania Boga ludziom .

Wypada też wspomnieć zaangażowanie niektórych redemptorystów w pracę naukową i wydawniczą. A nade wszystko , przed kilku laty , zaistniały fakt społeczny jakim jest „Radio Maryja”, które tworzy wyjątkową wielotysięczną rodzinę słuchaczy, pod patronatem Redemptorystów. Jest to ewangelizowanie poprzez fale eteru. Założycielem tego radia jest redemptorysta - o. Tadeusz Rydyk.

Pisząc o Zgromadzeniu Zakonnym Redemptorystów trzeba podkreślić , choćby krótko, jego duchowość. Redemptorysta to człowiek posłany do ludzi ubogich i najbardziej opuszczonych , który „idzie za przykładem Zbawiciela Jezusa Chrystusa, głosząc Słowo Boże ubogim, tak jak On sam o sobie powiedział: » posłał mnie abym głosił Dobrą Nowinę ubogim << "/Kon. Zgromadzenia Najświętszego Odkupiciela /.

Stąd duchowość redemptorystów zawsze będzie się opierać na dwóch filarach: Chrystus i ludzie ubodzy. W

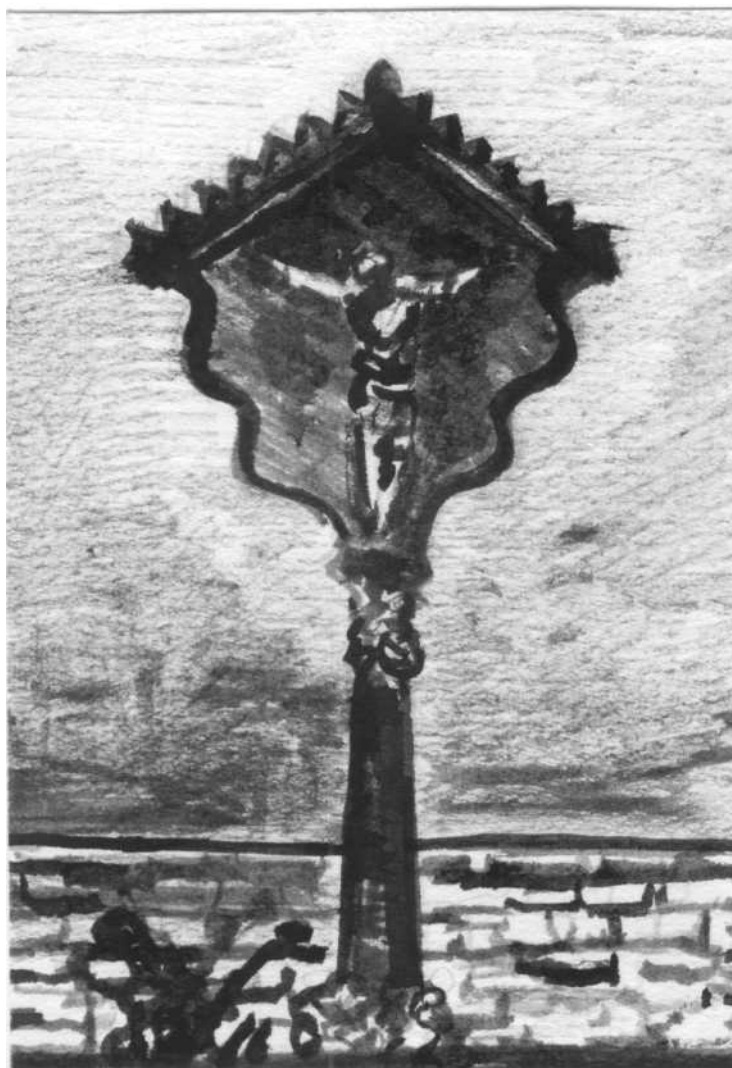
działaniu apostolskim biedny, grzeszny człowiek będzie doświadczał w Chrystusie, Miłości Ojca . Ta myśl duchowości redemptorystów została ujęta w hasło umieszczonym nad prezbiterium kościoła św. Klemensa w Głogowie, złączona herbem naszego Zgromadzenia: „Obfite u Niego Odkupienie" i „Żal mi tego ludu".

Opracował:

o. Ireneusz Homoncik

rektor - proboszcz - misjonarz

Krzyż misyjny obok portalu - spalony w 1945 r.

ZARYS DZIEJÓW KLASZTORU REDEMPTORYSTÓW W GŁOGOWIE

50 rocznica przybycia redemptorystów polskich do Głogowa jest znakomitą okazją do przedstawienia, przynajmniej w największym skrócie, historii powstania tego zakonu w naszym mieście i jego dziejów od początku aż do dnia dzisiejszego. Autor zamierzał to uczynić, jednakże w toku pracy okazało się, że ogrom już zebranych materiałów historycznych, a także konieczność dotarcia do innych, rozproszonych w archiwach krajowych i zagranicznych, uniemożliwił dokonanie tego w tak krótkim czasie. W tej sytuacji można było albo zaniechać tego dzieła albo ograniczyć się do przedstawienia krótkiego zarysu tych dziejów i opublikowania niektórych dokumentów, zwłaszcza mniej znanych, dotyczących przybycia redemptorystów do Głogowa i początków ich działalności. Decydując się na to drugie rozwiązanie autor pragnie wyrazić nadzieję, że danym mu będzie jeszcze dokończyć zaczętego dzieła i w przyszłości ukazać czytelnikom pełne dzieje tego, zasłużonego dla miasta, zgromadzenia.

Od czasu, kiedy to na mocy edyktu sekularyzacyjnego wydanego przez króla Prus Fryderyka Wilhelma III 30 października 1810 r. wszystkie zakony w Głogowie zostały zamknięte, a ich majątek przejął skarb państwa, przez ponad sto lat brak było w mieście zakonów męskich. Szybki rozwój Głogowa po zlikwidowaniu twierdzy w 1902 r. oraz zmiany społeczne i polityczne po pierwszej wojnie światowej,

spowodowały potrzebę osadzenia męskiego zakonu w stolicy ważnego nadgranicznego wówczas regionu. Wybór padł na redemptorystów, zakon szczególnie ukierunkowany do pracy duszpastersko - misjonarskiej.

Redemptoryści przybyli do Głogowa 18.12.1924 r. Zatrzymali się w parafii kolegiackiej . Zamieszkali najpierw w przytułku, zwanym zgodnie ze średniowieczną tradycją „Spittel” /szpital /, będącym własnością Kolegiaty. Obiekt był położony w pobliżu tej świątyni. „Spittel” był małym, zawilgotnionym i mocno zmurszałym budynkiem siedemnastowiecznym, w którym mieszkało kilka starszych kobiet. Wykwaterowanie ich stanowiło niemały problem, tym bardziej, że jedna z nich była zbyt stara /88 lat/, a inna zbyt młoda, by mogły być przeniesione do domu starców. Dzięki zaangażowaniu władz kościelnych i miejskich, przy życzliwości wielu ofiarnych mieszkańców Głogowa powyższy problem oraz wiele innych udało się rozwiązać. Ponad rok zajęły formalności prawne i prace przygotowawcze związane z przybyciem zakonników.

Jako oficjalną datę inauguracji i przekazania w sposób kanoniczny tej placówki przyjmuje się dzień 11 listopada 1925 r. Zamieszkali w niej najpierw o. Hermann Andris i o. Franciszek B. Klein. Pierwszym superiorem został o. Andris /urodź. 31.03.1879 r, złożył śluby zakonne 02.08.1900 r., święcenia kapłańskie otrzymał 01.08.1906 r., zmarł 26.07.1953 r. w Bonn/.

Pobyty w przytułku od początku zakonnicy traktowali jako prowizorium. Brak możliwości nabycia gotowego obiektu spowodował podjęcie decyzji wybudowania własnego klasztoru i kościoła. Kard. Bertram podczas swojej wizytacji biskupiej w parafii św. Mikołaja , w dniach 7 i 10.XI.1926 r., zdecydował o lokalizacji obiektu w rozbudowującej się dzielnicy południowo-zachodniej miasta.

W początku 1927 r. o. Andris został przeniesiony do Bonn na stanowisko Konsultora Prowincjalnego. Na jego miejsce przybył do Głogowa o. Henryk Gluchnik, dotychczasowy

minister w Gliwicach. O. Gluchnik / urodz. 20.01.1875 r, ślubny zakonny złożył 15.08.1902 r, święcenia kapłańskie otrzymał. 29.07.1908r., zmarł 17.02.1941 r. w Głogowie / dożgonnie związał się z klasztorom redemptorystów w Głogowie. Doprowadził do końca sprawę nabycia parceli pod budowę, sporządzenia i zatwierdzenia planów oraz wybudowania całości.

Dogodną działkę znaleźiono przy Herrndorfer Strasse 10 / ob. ul. gen. Sikorskiego /. Małżeństwo Paul i Martha Schulz, z Brzostowa do których ona należała sprzedali zakonnikom za przystępną cenę 5 morgów ziemi /1,25 ha /. Kontrakt podpisano 18.07.1927 r. Zgłoszono trzy projekty całości. Do realizacji został zaakceptowany projekt prosty w stylu, funkcjonalny, dobrze wpisany w nową dzielnicę miasta. Wykonał go budowniczy z Głogowa Paweł Michael, który wraz z bratem Alfredem podjął się wykonania całości. Michael był dumny ze swojego wieloznacznego nazwiska. Na cmentarzu przy ul. Legnickiej, przy murze od strony południowej, ocalał okazały nagrobek rodziny Michael'ów. Umieszczono na nim ponadnaturalnej wielkości postać św. Michała Archaniola walczącego ze smokiem. Budowniczy Paul Michael i jego współpracownik i brat inż. Alfred Michael planowali tutaj złożyć swoje doczesne szczątki Puste tabliczki z datami świadczą, że na skutek zawieruchy wojennej stało się inaczej. Również duża płaskorzeźba nad portalem kościoła przedstawia postać św. Michała.

W dniu święta Znalezienia Krzyża / 3 maja 1928 r./ po odprawieniu Mszy św. i modłach rozpoczęto prace budowlane. W niedzielę 10 czerwca 1928 r. odbyło się położenie kamienia węgielnego. Kamień wykonała firma Markus Schmidtke z Głogowa . Czynności fachowe wmurowania dokonali podmajstrzy Handtke i starszy czeladnik Gottlieb - w imieniu wykonawcy Michael'a. Według relacji uczestników ceremonia miała przebieg bardzo uroczysty.

Roboty przy klasztorze zaplanowano zakończyć IX. 1928 r, a przy kościele do 1. XI. 1928 r. Praca przebiegała zgodnie z harmonogramem. Barokowe wyposażenie wnętrza pochodziło z magazynów kościelnych. Społeczność katolicka również przyczyniła się do upiększenia Domu Bożego. M. in. drzwi wejściowe dębowe, obite blachą miedzianą, ufundowali bracia Michael. Drewniany krzyż misyjny, fundacji właściciela tartaku Emila Maluche, wykonał głogowski rzeźbiarz Jakel. Kosztorys wstępny robót przewidywał 100.000 marek, koszt końcowy wyniósł ok. 150.000 m., wyposażenie gmachów ok. 30.000 m.

Dzisiejszych czytelników dziwić może fakt, iż mimo istnienia w Głogowie dwóch starych zespołów poklasztornych wraz z kościołami /franciszkanie i klaryski - przy klasztorze poddominikańskim nie istniał już wówczas kościół św. Piotra /zdecydowano się na budowę nowych obiektów. Być może władze wojskowe i komunalne żądały za nie wygórowaną cenę. Ponadto brano pewno pod uwagę fakt, że w pobliżu był kościół parafialny i Kolegiata. Również plany urbanistyczne przewidywały rozwój miasta w kierunku zachodnim, co z pewnością mogło mieć wpływ na decyzję lokalizacyjną.

Nastąpił dzień poświęcenia. Dokonał tego w dniu 09.XII.1928r arcybiskup wrocławski kardynał dr Adolf Bert-ram.

Rozpoczęła się zwykła codzienna praca duszpasterska, misyjna. Czasy były bardzo ciężkie. Ogólnoświatowy kryzys gospodarczy, narastająca fala ateistycznego narodowego socjalizmu i niepokoje społeczne nie sprzyjały rozwojowi życia religijnego. W końcu 1928 r. kolegium głogowskie stanowili: o.o. Henryk M. Gluchnik - superior, Walter Becksmann, Franciszek Gonsior oraz brat Fryderyk Schwengber. Odnaleziony w ruinach kościoła św. Mikołaja akt fundacyjny z 18.XI. 1932 r. remontu wieży , zawiera m. in. skład imienny kolegium redemptorystów: o.o. Henryk Gluchnik, Walter Becksmann, Józef

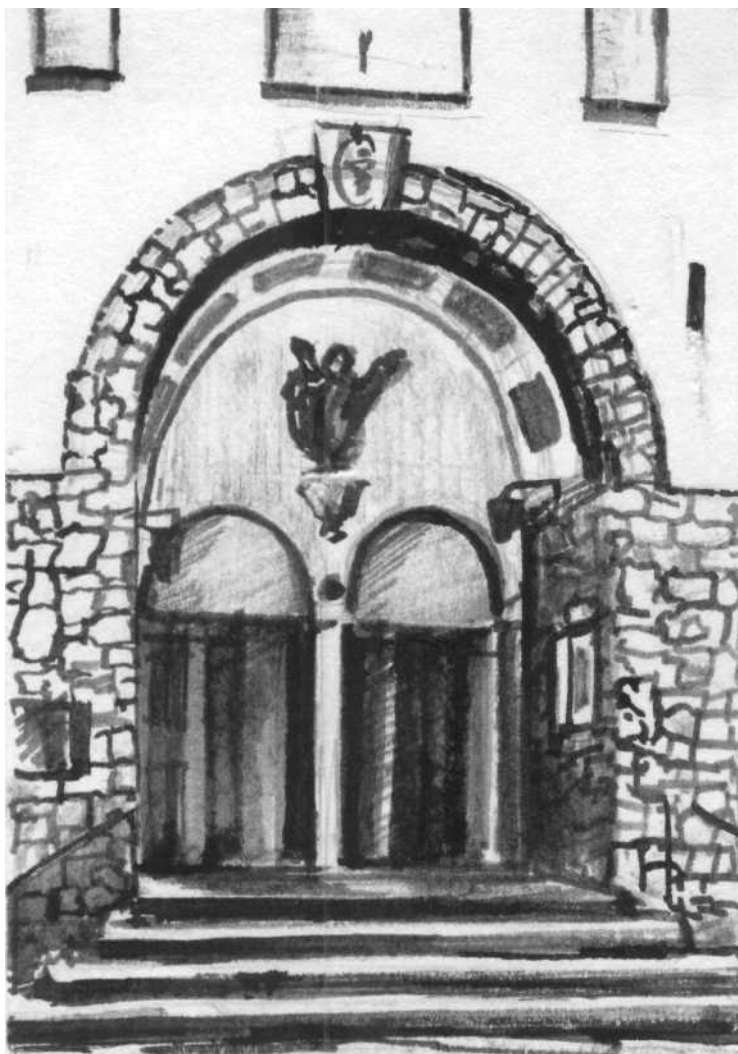
Schweter dr theol., Alfons Rinke. Alojzy Leschik, Józef Kolfenbach.

Nadeszły lata wojny. Młodzi ojcowie zostali powołani do służby wojskowej. O. Becksmann / od 8.V.1939 r. rektor / musiał przyjąć funkcję proboszcza wojska stacjonującego w Głogowie i licznych lazaretów. Od grudnia 1940 r. do sierpnia 1943 r. klasztor był częściowo zajęty. Przebywała tutaj znaczna ilość dzieci w wieku 10 -13 lat, pochodzących z Berlina i Kolonii. Później była w nim ochronka i przytułek dla małych dzieci i starców. 12.02.1945 r. zamknął się pierścień oblężenia wokół miasta. 17 marca spalił się kościół. Ocalała jedynie kaplica MB Nieustającej Pomocy oraz portal. Z klasztoru pozostał parter. W oblężonej twierdzy pozostał tylko o. Becksmann i o. Platte, który został zabity przypadkową kulą niemiecką. 4 marca klasztor zajęło wojsko niemieckie. 29 marca o. Becksmann został wysiedlony poza obręb miasta. Wrócił 7 lipca by wraz z dwoma braćmi rozpocząć usuwanie gruzów. Wznowił też pracę duszpasterską. W czerwcu 1946 r. o. Becksmann zwrócił się do prowincjała Marcinka o nadesłanie jednego z polskich redemptorystów.

20 czerwca 1946 r. przybył z Krakowa o. Zieliński pierwszy polski redemptorysta, a 30.X. 1946 r. o. Stanisław Grela.

Od tych dni minęło pół wieku. Dzieje tych 50 lat autor ma zamiar ująć w odrębnym opracowaniu

Jerzy B. Sadowski.

Portal kościoła ocalały w 1945 r.

WYBÓR TEKSTÓW ŹRÓDŁOWYCH DO DZIEJÓW REDEMPTORYSTÓW GŁOGOWSKICH

Poz. 1

Głogów i Ziemia Głogowska w strukturze Kościoła Katolickiego w 1928 r.

Źródło:

Franz Xaver Seppelt.

Realhandbuch des Bistums Breslau.

II Teil. Historisch-statistische Übersicht über die Verwaltungsbehörden, Anstalten und Seelsorgstellen des Bistums.

Fürstbischfliches Ordinariat.

Breslau - Wrocław 1929.

/ Schematyzm biskupstwa wrocławskiego /.

Str. 24, 25, 118-123.

Biskupstwo wrocławskie w części pruskiej dzieliło się na 10 komisariatów - w tym komisariat Głogów z 12 archiprezbiteratami.

/ Archiprezbiterat - w przybliżeniu obecny dekanat /.

Komisariat Głogów dzielił się na archiprezbiteraty:

1. Cottbus / obecnie Niemcy /.
2. Kozuchów / Freystadt /.
3. Głogów.
4. Zielona Góra / Grünberg /.
5. Góra /Guhrau/.
6. Grodowiec / Hochkirch /.
7. Neuzelle / obecnie Niemcy /.

8. Żagań / Sagan /.
9. Sława / Schlawa /.
10. Świebodzin / Schwiebus /.
11. Żary/Sorau N. L./.
12. Szprotawa /Sprottau /.

Archiprezbiterat głogowski / wspomniany w dokumentach po raz pierwszy w 1219 r. - archypresbyter Artmodus / obejmował 10 parafii: Brzeg, Głogów - Kolegiata, Głogów - miasto, Kurów Wielki, Jaczów, Jakubów, Kłoda, Kłobuczyn, Gaworzyce i Rapocin.

W Głogowie w 1928 r. / w ówczesnych granicach / mieszkało: 8774 katolików, 21432 protestantów, 553 żydów, 433 innowierców, 161 bezwyznaniowców. W parafii miejskiej mieszkało: 7331 kat., 18750 prot, 544 żydów, 407 innow., 153 bezw.

Parafia obejmowała:

1. ówczesne miasto na południe od Odry z ludnością:
6266 kat., 16887 prot., 544 żydów, innow. 397, 148 bezw.
2. miejscowości: Górka , Słone , Szczyglice / kaplica NMP /,
Turów, Widziszów.
3. kościół filialny w Krzepowie obejmujący zasięgiem :
Krzepów, Bytnik, Borek z majątkiem, Zabornia, Nosocice,
część Przedmościa/12 kat. /, Żarków. W
parafii kolegiackiej mieszkało: 1443 kat. 2682 prot.,
9 żydów, 26 innow., 8 bezw. Parafia obejmowała:
1. ówczesne miasto na północ od Odry z ludnością:
682 kat., 1197 prot., 9 żydów, 26 innow., 2 bezw.
2. miejscowości: Stare Serby, Krzekotówek, Serby.

Poz. 2.

REDEMPTORYŚCI - CSSR - Congregatio Sanctissimi Redemptoris - Zgromadzenie Najświętszego Odkupiciela.
Struktura Zgromadzenia:

O. Generał - Juan Manuel Lasso de la Vega y Miranda -
Rzym.
O. Prowincjał - Edward Nocuń - Warszawa.
O. Rektor - Ireneusz Homoncik - Głogów.
Struktura klasztoru: O. Rektor - Ireneusz
Homoncik. O. Vicerektor - Kazimierz Bojdo.
trzech radnych, ekonom.

Poz. 3.

Tekst aktu fundacyjnego.

Źródło:

Niederschlesischer Anzeiger.

Artykuł pt. : Grundsteinlegung der Redemptoristenkloster in
der Riistervorstadt zu Glogau.

Poniedziałek 11 czerwca 1928 r.

Artykuł nie podpisany.

*W imię Przenajświętszej Trójcy, Boga Ojca. Syna i Du-
cha Świętego w dzisiejszym dniu, drugiej niedzieli po Zielo-
nych Świątkach — 10 czerwca Roku Pańskiego 1928 — z pole-
cenia Jego Eminencji najprzewielebniejszego biskupa — prze-
wielebny Karol Hausdorf położył kamień węgielny pod
kościół i klasztor ojców redemptorystów na przedmieściu
Wiązów w Głogowie.*

*Gdy Pius XI jako papież w Rzymie rządził Świętym
Kościołem,*

gdy kardynał dr Bertram był biskupem Wrocławia, gdy o.

*Patronius Murray był generałem zakonu redemptorystów w
Rzymie,*

*gdy o. Bernhard Arens w Bonn był prowincjałem północno -
niemieckiej prowincji zakonu,*

*gdy proboszcz Karl Hausdorf w Kłobuczynie był archiprezbiterem dekanatu w Głogowie,
 gdy emerytowany biskupi komisarz, emerytowany archiprezbiter i jubilat Ferdinand Vetter był archidiakonem w Głogowie,
 gdy Paul Schwingel był proboszczem Brzostowa i Jaczowa,
 gdy Richard Kastner był proboszczem kolegiaty w Głogowie,
 gdy Joseph Wagner był proboszczem św. Mikołaja w Głogowie
 i duszpasterzem w Głogowie,
 gdy w szpitalu św. Elżbiety dyrektorem był duchowny radca Maximilian Jiittner,
 gdy w kościele jezuickim duchownym radcą był profesor Eugen Kretschmer,
 gdy dyrektorem biskupiego konwiktów dla chłopców GEORGIANUM był Heinrich Werner,
 gdy generał-feldmarszałek Paul von Hindenburg und Benckendorf był prezydentem Rzeszy, gdy dr. Wilhelm Marx był kanclerzem Rzeszy, gdy dr Arnold Hasse był nadburmistrzem w Głogowie, gdy tajny radca rządowy dr Kurt Jerschke był starostą powiatu głogowskiego,
 gdy radca budowlany Eugen Griesinger był kierownikiem miejskiego budownictwa,
 gdy budowniczy Otto Kirchner był kierownikiem powiatowego budownictwa,
 gdy skarbnik zakładu kredytowego ziemskiego Robert Woller był przewodniczącym rady miasta w Głogowie, gdy posiadacz ziemski Gustav Schütz był naczelnikiem obwodu urzędowego w Brzostowie,
 gdy właściciel majątku Alfred Sabath był wójtem gminy w Brzostowie.*

Liczba kapłanów w diecezji niestety pozostaje bez zmian, gdy zadania duszpasterstwa rosną. Dlatego Jego Eminencja poprosił Generała Zakonu Redemptorystów o pomoc dla Dolnego Śląska i przyległych terenów. 11 listopada 1925

r. została erygowano kanonicznie placówka głogowska . Pierwszym superiorem został o. Hermann Andris. Zajął on przejęciowo wraz z o. Franz'em B. Klein dawny „Spittel” przy Kolegiacie. Obecnie do Kolegium należą : o. Heinrich M. Gluchnik, o. Walter Becksmann, o. Franz Gonsior i brat Friedrich Schwengber.

Wzięto pod uwagę budowę własnego kościoła wraz z klasztorem, a mianowicie tam gdzie brakuje kościoła . Dlatego zgodnie z życzeniem Najprzewielebniejszego pasterza zdecydowano na zachodzie miasta, na przedmieściu Wiązów.

Małżonkowie Paul i Martha Schulz z Brzostowa sprzedali zakonowi do tego celu 5 morgów ziemi przy Herndorfer Strafie [obecnie ul. Sikorskiego] za koszarami „Alsen”. W święto Znalezienia Krzyża 1928 r., po odprawieniu Mszy św. i modłach, roboty budowlane mogły być rozpoczęte.

Projekt wykonał budowniczy Paul Michael z Głogowa, który wraz z bratem objął kierownictwo. W godny wdzięczności sposób, katolicy posiadacze gruntów wsi: Biechów, Bytnik, Brzostów, Ogorzelec, Grodziec Mały, Górka, Kurowice, Jaczów, Stare Serby, Modła, Moszowice, Nosocice, Przedmoście, Kwielice, Rapocin, Ruszowice, Słone, Smardzów, Krzepów, Szczygłice, Sobczyce, Serby przez bezpłatne usługi transportowe wspierali święte dzieło gorliwie i energicznie. Płacono za:

1000 szt. kamienia łamanego	37,- M
1 m. kubiczny drewna budowlanego	58,- M
1 godzinę murarza lub cieśli	0,94 M
1 godzinę robotnika	0,78 M

Na 1 października 1928 r. winien być gotowy klasztor, a na 1 listopada 1928 r. winien być gotowy kościół.

Dom Boży winien być poświęcony Świętej Rodzinie Jezusowi, Marii i Józefowi, a drugim patronem będzie pierwszy niemiecki Redemptorysta św. Clemens Maria Hofbauer.

Poz. 4.Św. Klemens Maria Hofbauer (Dworzak).

Źródła:

Wielka Encyklopedia Powszechna
T. 5. str. 645
PWN-Warszawa 1965 r.

Urszula Janicka Krzywda
Atrybut Patron Symbol
PTTK - Kraków 1988 r.

Urodził się 26. XII. 1771 r. w Tasowicach na Morawach, w rodzinie rzeźnika. Ojca stracił mając 7 lat. Przez całą młodość pomagał matce (był piekarzem). Próbował życia pustelniczego, następnie udał się do Wiednia gdzie ukończył teologię. Wstąpił do zakonu redemptorystów. Został wysłany na północ przez św. Alfonsa. W latach 1787 - 1808 przebywał w Warszawie, gdzie wraz z przyjacielem założył pierwszą wspólnotę swojego zakonu (przy kościele św. Berona). Prowadził działalność kaznodziejską i charytatywną. Po usunięciu redemptorystów z Księstwa Warszawskiego w 1808 r., udał się do Wiednia gdzie zmarł 15. III. 1820 r.

Patron kleryków i piekarzy.

Przedstawiany w habitie redemptorysty.

Atrybut: krzyż.

Kanonizowany w 1909 r.

Uroczystość: 15. III.

Poz. 5.

Opis kościoła św. Klemensa wg stanu w 1934 r.

Źródło:

Hermann Hoffmann.

Die katholischen Kirchen in Glogau.

Rozdział - Die Klemens Maria Hofbauer-Kirche der Redemptoristen. str. 58 - 61.

Glogau - Głogów 1934.

Na skraju miasta, za koszarami, w pobliżu Brzostowa, wznosi się skromny szary zespół wykonany przez mistrza budowlanego MichaęFa. Obejmuje on kościół i klasztor redemptorystów. Na chorągiewce wietrznej na dachu widzimy rok wykonania 1928 oraz napis „*Deus Caritas est*” („*Bóg jest miłością*”). Są tam też założone kierunki świata. Kościół nie jest zorientowany. Wielki ołtarz skierowany jest nie na wschód, lecz na południe; strona ewangelii nie na północ, lecz na wschód.

Przed chodnikiem, który łączy kościół z klasztorem, stoi piękny drewniany krzyż, który czyni piękniejszym oplatający go bluszcz. Dwie wieże z prostymi krzyżami niewiele przewyższają fronton kościoła. Podwójne drzwi prowadzą do świątyni. Pośrodku ściany stoi duża rzeźba św. Michała Archanioła. Powyżej napis: „*Regi saeculorum immortalis et invisibili, soli Deo honor et gloria in saecula saeculorum*”. („*Królowi wieczności nieśmiertelnemu i niewidzialnemu, samemu Bogu cześć i chwała na wieki wieków*”). Dalej widzimy herb redemptorystów z okólnym napisem: „*Copiosa apud eum redemptio*” („*Obfite u Niego Odkupienie*”).

Wstępujemy do wnętrza przez mały przedsionek, w którym stoją rzeźby książąt apostołów św. Piotra i Pawła. Obydwie są conajmniej dwa stulecia starsze od kościoła.

Światło i radosny koloryt to dominujące wrażenie jakie wywiera wnętrze na modlących. Nastraja to obserwatora ku niebu .

Boczne nawy, na wzór romańskiej bazyliki, są niższe od nawy środkowej. Strop jest kasetonowy. Kapitele dwóch rzędów po osiem kolumn są ozdobione wizerunkami aniołów z narzędziami Męki. Kielich Męki, Różga, Korona Cierniowa, Chusta Weroniki, Młot, Cęgi i Gwoździe, Włócznia, Dzida z Hyzopem, Krzyż i Chorągiew Zwycięstwa Zmartwychwstania. Symbolom tym odpowiada na łuku tęczowym Chrystus z krzyżem pomiędzy dwoma aniołami i napisem: „Copiosa apud eum redemptio”.

Nad wejściem znajdują się dwa chóry, jeden nad drugim. Dolny służy zakonnikom. Są tam cztery stare obrazy przedstawiające historię Męki Pańskiej. Balustrada ozdobiona złożonymi płaskorzeźbami , zakończonymi winogrami i kłosami pszenicy. Jako zbyt dużą zlikwidowano ławę komunijną. Górny chór przeznaczony dla organów i śpiewaków. O tym przeznaczeniu przypominają trzy muzykujące anioły na balustradzie. Pośrodku pod chórami stoi stara rzeźba Ojca Kościoła św. Augustyna. Trzy konfesjonały, z miejscami dla spowiadających, umieszczone w ścianach i zamknięte drzwiami od kościoła aby zabezpieczyć spowiadających przed okiem i uchem pozostałych ludzi.

Na ścianach widzimy obrazy drogi krzyżowej. Po stronie ewangelii wisi obraz przedstawiający świętego redemptorystę Gerharda Majellę modlącego się w ekstazie przed krzyżem. Na koszu ambony umieszczono postacie czterech ewangelistów, na pokrywie dźwiękowej stoi anioł, a na węgarku wejściowym archanioł Rafael z rybą.

Obraz głównego ołtarza przedstawia Świętą Rodzinę tj: Józef, Jezus, Maria. Kościół miał mieć pierwotnie wezwanie św. Rodziny, ale został poświęcony redemptoryście Klemensowi Hofbauerowi, który jako jedyny święty był kiedykolwiek w Głogowie. Dziecię Jezus znajduje się pośrodku obrazu,

powyżej w dalszej części ołtarza gołęb Świętego Ducha a jeszcze wyżej Bóg Ojciec. Święta Trójca i Święta Rodzina, wspólnota, w której Syn Boży z wieczności i Syn Człowieczy przez swoje ziemskie urodzenie chcą się połączyć. Na ołtarzu widzimy jeszcze postacie św. Piotra i Pawła oraz dwie duże postacie aniołów. Oprócz tego u stóp obrazu ołtarza małe rzeźby: Anna Samotrzecia (św. Anna, Maria, Jezus), św. Józef, św. Antoni z Padwy i św. Jadwiga - patronka Śląska. Ozdobna wieczna lampa ze srebra należy także do starych elementów Domu Bożego.

Wizerunek Najświętszego Serca Jezusa przedstawiono naprzeciw ambony. Na stronie ewangelii stoi ołtarz Św. Krzyża, którego nie może zabraknąć w kościele redemptorystów. Widzimy Chrystusa na Krzyżu. Pod Krzyżem po obu stronach stoją Maria i św. Jan. Poniżej w płaskorzeźbie biedne dusze w czyścisku oczekujące zbawienia. Główny obraz ołtarza strony epistoły przedstawia św. Klemensa Hofbauera przed Marią z Dzieciątkiem, proszącego o błogosławieństwo dla klasztoru i miasta, w którym przebywał jako więzień pruskiego rządu. Klasztor i miasto widać na obrazie. Powyżej mniejszy wizerunek założyciela zakonu św. Alfonsa Marii Liguori'ego. Na ołtarzu stoją stare rzeźby św. Barbary i św. Katarzyny.

Na prawo od wejścia jest kaplica Matki Nieustającej Pomocy. Widać tam skróty greckich słów tj. Meter Theu (Matka Boga) i Jezusa Chrystusa oraz początkowe litery św. Archanioła Michała (trzyma włócznię i dzidę z hyzopem) oraz św. Archanioła Gabriela (trzyma krzyż). Szczególnie piękne jest antepedium tego ołtarza.

W klasztorze widzimy również stare dzieła sztuki. W klatce schodowej na dole koronowanie Marii. Na górze Chrystus na Krzyżu. U Jego stóp płacząca Magdalena. Podpis malarza „Jar. Jos. Knechtel Pictor Lignicensis Anno 1748”. Następnie obraz wotywny, który polecił namalować Joh. Glantz w 1743 r. Maria jako Stolica Mądrości z opisem „Deus suam sanctam sedem super sedet”. („Bóg zasiada na

swym świętym tronie" Ps. 46,9). „S" słowa Deus służy jako początek pięciu pozostałych słów, które w postaci strzał wychodzą z tej litery. Na koniec - na pierwszym piętrze obraz św. Józefa i niezwykle smukła rzeźba Marii

Spis treści

1. Wstęp - o. Ireneusz Homoncik	5
2. Zarys dziejów klasztoru redemptorystów w Głogowie. - Jerzy B.Sadowski	11.
3. Wybór tekstów źródłowych do dziejów redempto- rystów głogowskich	17.

Biblioteka Encyklopedii Ziemi Głogowskiej
Pozycje dostępne (drukowane).

Tom

- II. Zbigniew Rybka „Dzieje teatru głogowskiego"
- III. Jerzy Sadowski „Słownik ulic i placów Głogowa"
- IV. Janusz Chutkowski, Jerzy Dymytryszyn „Herby Głogowa i księstwa głogowskiego"
- V. „Żydzi w Głogowie" - przemówienia i wystąpienia związane z odsłonięciem Pomnika Żydów Głogowskich w dniu 9. XI. 1993 r.
- VI. Jerzy Sadowski „Słownik nazw miejscowości Ziemi Głogowskiej"
- VII. Bronisław Józef Umiński „Generał Jan Nepomucen Umiński w twierdzy głogowskiej"
- VIII. Janusz Chutkowski „Głogów - kalendarium lat 1945 - 1950" XIII. Jerzy Sadowski „Zmiany nazw miejscowości powiatu głogowskiego po roku 1945" XVI.
- Krzysztof Zawicki „I Liceum ogólnokształcące w Głogowie - 50 lat historii"
- XX. Andrzej Malinowski „Kronika Sławy" (materiały do historii miasta)
- XXI. Jolanta Budkowska „W noc mroków przychodzę" - seria literacka
- XXII. Anna Cugier „40 lat Zespołu Szkół Ekonomicznych w Głogowie"
- XXIII. Janusz Chutkowski, Klaus Schneider „50 lat Towarzystwa Ziemi Głogowskiej"
- XXIV. Janusz Chutkowski „Powstanie szkolnictwa polskiego w powiecie głogowskim i jego działalność w latach 1945 1950"

Pozycje dostępne na dyskietkach komputerowych w
programie Windows - Ami Pro.

Tom

- I. Janusz Chutkowski, „Głogów - polska literatura historyczna"
- IX. ks. Aleksander Walkowiak „Biblioteka kolegiaty głogowskiej w średniowieczu"
- X. Antoni Bok „Andreas Gryphius - zarys życia i twórczości"
- XI. Janusz Chutkowski „Wędrówki po dawnym Głogowie"
- XIV Janusz Chutkowski, Marek R. Górniak „Głogów - polska literatura historyczna, materiały do bibliografii. Wyd III poprawione i rozszerzone.
- XII. Krzysztof Motyl „Twierdza Głogów 1918-1945"
- XV. Jerzy Sadowki, Paweł Łachowski „Topolexikon" - zestawienie nazw miejscowości i jednostek toponomastycznych Ziemi Głogowskiej
- XVII. Jerzy Sadowski „Słownik życia gospodarczego Głogowa do 1945 r."
- XVIII. Jerzy i Andrzej Sadowscy „Głogowski słownik biograficzny"
- XIX. Jerzy i Andrzej Sadowscy „Kościół pw. św. Mikołaja w Głogowie."